

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 119/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. marca 2009 predbežne prerokoval sťažnosť K. F., Z., zastúpeného advokátkou Mgr. J. L., Z., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 453/07-78 z 25. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. F. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2009 doručená sťažnosť K. F., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 453/07-78 z 25. novembra 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že E., a. s., B. (ďalej len „zamestnávateľ“, alebo „žalovaný“), uzavrel 23. februára 1998 so sťažovateľom ako zamestnancom pracovnú

zmluvu, na základe ktorej sťažovateľ vykonával pre zamestnávateľa prácu vodiča medzinárodnej kamiónovej dopravy. Toho istého dňa uzatvoril zamestnávateľ so sťažovateľom dohodu o zložení kaucie, na základe ktorej zamestnávateľ vrazil sťažovateľovi zo mzdy sumu 30 000 Sk. Táto suma mala slúžiť na krytie a úhradu škody spôsobenej na zverených prostriedkoch, na krytie škody spôsobenej zavineným konaním vodiča a na krytie v dohode vymenovaných okolností, pričom mala byť vrátená do dvoch rokov po skončení pracovného pomeru.

Dňa 16. septembra 2004 došlo k ukončeniu pracovného pomeru dohodou uzatvorenou medzi zamestnávateľom a sťažovateľom. Časť zloženej kaucie v sume 10 000 Sk bola v roku 2004 vyplatená sťažovateľovi, zvyšných 20 000 Sk zamestnávateľ nevyplatil z dôvodu započítania údajnej pohľadávky zamestnávateľa voči sťažovateľovi za súkromné hovory sťažovateľa z telefónu zamestnávateľa.

Dňa 1. marca 2006 podal sťažovateľ Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) žalobu proti žalovanému (zamestnávateľovi) o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 20 000 Sk s prísl.

Okresný súd 12. júna 2007 vydal vo veci rozsudok č. k. 11 C 90/06-53, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol (rozsudok podľa tvrdenia sťažovateľa mal byť jeho právnomu zástupcovi doručený 25. júla 2007). Proti predmetnému rozsudku podal sťažovateľ 9. augusta 2007 odvolanie krajskému súdu, ktorý rozsudkom č. k. 5 Co 453/07-78 z 25. novembra 2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že uplatnený nárok sťažovateľa na vrátenie kaucie žalovaným je premlčaný nárok (rozsudok krajského súdu podľa tvrdenia sťažovateľa mal byť jeho právnomu zástupcovi doručený 5. januára 2009).

Podľa sťažovateľa krajský súd sa nezaoberal a nevyjadril k sťažovateľovým v odvolaní namietaným skutočnostiam, obmedzil sa len na konštatovanie, že žalovaným uplatnená námietka premlčania je oprávnená a dôvodná. Namietaným rozsudkom krajského súdu došlo podľa sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví, že rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 453/07-78 z 25. novembra

2008 bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, aby označený rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal mu úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 453/07-78 z 25. novembra 2008.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie označeného základného práva napadnutým rozsudkom krajského súdu, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, II. ÚS 289/08). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, II. ÚS 289/09).

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces chráneného v čl. 46 ods. 1 ústavy je právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu).

Porušenie práva na súd, resp. prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by v prípade sťažovateľa prichádzalo do úvahy vtedy, keby podmienky na prístup k tomuto súdu ustanovené Občianskym súdnym poriadkom neboli zo strany krajského súdu rešpektované spôsobom zjavne neopodstatneným alebo arbitrárnym. Inými slovami, keby krajský súd

tieto všeobecné podmienky prístupu k súdu vykladal vo vzťahu k sťažovateľovi diskriminačne v porovnaní s ich výkladom pri iných subjektoch domáhajúcich sa súdnej ochrany. V prípade sťažovateľa k takej situácii nedošlo, sťažovateľ mal priznané postavenie účastníka súdneho konania a krajský súd o jeho odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu meritórne rozhodol, aj keď nie v súlade s predstavou sťažovateľa.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu okrem iného vyplýva:

„Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. na odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 457 veta prvá OZ, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

Podľa § 458 ods. 1 OZ musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Podľa § 107 ods. 1 cit. zákona, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 cit. zákona, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

V prejednávanej veci uplatnil odporca námietku premlčania žalovaného nároku. Súd prvého stupňa dôvodil, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia mohlo byť uplatnené počínajúc dňom 23.2.1998. Keďže žaloba bola podaná až 1.3.2006, došlo k uplatneniu práva až po uplynutí premlčacej lehoty uvedenej v ust. § 107 OZ. V posudzovanej veci súd prvého stupňa správne stanovil počiatok behu premlčacej lehoty dňom uzavretia dohody o zložení kaucie (objektívna premlčacia doba). Hneď na druhý deň po jej zložení vedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (subjektívna premlčacia doba).

Posudzujúc otázku premlčania žalobou uplatneného nároku podľa ust. § 107 OZ odvolací súd dospel k rovnakému záveru, že odporcom uplatnená námietka premlčania je oprávnená, keď právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, kedy sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Navrhovateľ o týchto skutočnostiach vedel najpozdejšie k dátumu zloženia kaucie a pokiaľ súdne konanie bolo začaté až 1. 3. 2006 je žalobný nárok premlčaný. Za tohto stavu bolo nadbytočné riešiť ďalšie otázky, ktorých riešenia sa navrhovateľ dovoľával.

Vzhľadom k tomu, že námietka premlčania bola odporcom vznesená oprávnene, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§219 ods. 1 O. s. p.).“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok

okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľovi potvrdil. V každom prípade tento postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľa „*nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva*“. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojim vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť, ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2009